

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

22.08.2016 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

Капитал

✓ ИПИ: Финансовото състояние на държавните предприятия се влошава от 2013 г. насам

9.37 млрд. лв. са общите задължения на 10-те най-големи държавни предприятия през 2015 г. От 2013 г. насам тази сума е нараснала с точно 2 млрд. лв. Финансовото състояние на държавните предприятия се влошава през 2014 и 2015 г. спрямо базисната 2013 г. От общо 158 на брой държавни предприятия (за които МФ е публикувал отчети) броят на губещите нараства до 72 през 2014 г. и въпреки че леко спада до 62 през 2015 г., остава над нивото от 55 през 2013. Общият финансов резултат сериозно се влошава от 493 млн. лв. нетна печалба през 2013 г. до 266 млн. лв. загуба през 2014 г. През 2015 г. ситуацията се подобрява и отново е отчетена нетна печалба, но този път от само 85 млн. лв. Задълженията на предприятията - особено на най-големите, растат и през 2014 г. темпото на натрупване на дългове дори изпреварва ръста на БВП. Това показват данните от анализ на Института за пазарна икономика (ИПИ) за финансовото състояние на държавните предприятия.

Едновременно с това влошаване обаче субсидиите и трансферите от държавния бюджет към тези компании продължават да растат дори в условията на хроничен бюджетен дефицит и през 2015 г. те надхвърлят 3% от БВП. Редом с това процесът на приватизация е не само замразен, но дори поема в обратната посока. Тези тенденции налагат държавната политика по отношение на публичните предприятия да бъде преосмислена и да се пристъпи към изчистване на забранителния списък и приватизация на повечето държавни компании, смятат от ИПИ.

Лоши показатели

Приходите на всички публични предприятия през 2015 г. са 11.2 млрд. лв. или 13% от БВП, а стойността на капитала им е 19.3 млрд. лв. или 22.4 на сто от brutния вътрешен продукт.

В същото време медианната възвращаемост на активите на държавните предприятия е много ниска, а през всяка от разгледаните години тя дори не доближава 1%, което означава, че голяма част от държавните предприятия на практика не отчитат никаква възвращаемост, пише в анализа на ИПИ. За сравнение, в частния сектор препоръчителната възвращаемост, която едно предприятие трябва да достигне, за да се счита за добра инвестиция, е около 5%.

Нивото на задлъжнялост като цяло е паднало през периода, но в определени ключови сектори като здравеопазване и енергетика се покачва. Тревожно е, че медианното съотношение на дълг към собствен капитал за предприятията с годишни приходи над 100 млн. лв. е шест пъти по-високо от медианното за всички предприятия. Това ясно показва, че най-големите и важни предприятия са и най-задлъжнелите, пише в анализа.

Най-големите са най-проблемни

Фокусирайки се върху 10-те държавни предприятия с най-високи приходи (които формират 78% от приходите на всички ДП) се забелязва, че техният финансов резултат е значително по-лош от средния. Средната им печалба е по-ниска от тази за всички държавни компании през всяка от разгледаните години. Същото се отнася и за възвращаемостта на техните активи - през 2014 и 2015 г. тя дори е отрицателна. Пет от тези предприятия са били на загуба през 2015 г., докато през 2013 г. губещите са само три.

Задлъжнялостта им също сериозно се влошава. Тяхното медианно съотношение на дълг към собствен капитал стремглаво се покачва от 0.83 през 2013 г. на 1.33 през 2015 г., което представлява ръст от над 60%.

И някои подобрения на хартия

Някои предприятия подобряват своето финансово състояние, но само на хартия. Така нивото на задлъжнялост на "БДЖ - Пътнически превози" сериозно спада през 2015 г. благодарение на чисто счетоводни записи. Към 31.12.2015 г. стойността на собствения капитал на дружеството е с над 90% по-висока в сравнение с година по-рано. Това обаче се дължи основно на преоценка на определени дълготрайни материални активи, а не на погасяване на дългове. През първото полугодие на 2016 г. имаше подобно подобрение в нетната печалба на "БДЖ - Товарни превози", което се дължеше основно на по-ниски отчетени разходи за амортизация вследствие на промяна в счетоводната политика.

Над 71 на сто от годишните приходи на държавните предприятия се дължат на енергетиката, осигурила близо 8 млрд. лв. през миналата година, следвана от транспортните предприятия, на които се падат 1.667 млрд. лв. В същото време обаче най-задлъжняла отново е държавната енергетика - със 7.8 млрд. лв. през 2015 г., което е 1.2 млрд. повече спрямо 2013 г.

Икономика

✓ Какво показва стрес тестът на банките у нас

След стрес тестовете топката е изцяло в полето на надзора.

Наскоро БНБ публикува резултатите от Прегледа на качеството на активите и Стрес теста на българската банкова система (наричани тук опростено под общото име "стрес тестовете"). Притесненията, че нещо много страшно ще се случи след

публикуването на тези доклади така и не се оправдаха, което в общия случай беше очаквано. Добрата новина е, че като цяло банковата система е стабилна и поне към момента не се очертава активирането на чл. 66, ал.2 от Закона за държавния бюджет за 2016 г.

Това е текстът, който позволява да се поема нов дълг (до достигане на максималния размер на новия държавен дълг, който е разписан в същия закон, а именно 5,3 млрд. лв.) за, на практика, спасяване на банки. Лошата новина е, че като цяло резултатите от стрес тестовете съвсем не изчистват всички въпроси около банковата ни система и не гарантират, че тя е напълно предпазена от лоши практики, пише в анализа на Института за пазарна икономика.

Голямото очакване на стрес тестове у нас безспорно беше провокирано от случая с КТБ. Бързият срив на една от най-големите банки, с впоследствие осветлени множество лоши практики и съответно провал на надзора, постави с пълна сила въпросите дали секторът е наистина стабилен и дали тези практики са ограничени само до КТБ. На първия въпрос получихме отговор по естествен път - банковият сектор мина безпроблемно през сътресенията и паниката около КТБ. Общата картина на резултатите от стрес тестове потвърди това, което вече знаехме - банковата ни система е добре капитализирана и ликвидна. Вторият въпрос, също очаквано, не получи категоричен отговор.

Индивидуалните резултати от прегледа на активите по банки наистина показват покриване на всички регулаторни изисквания и след направените корекции. Размерът на корекциите по банки обаче говори за по-различно поведение на някои местни играчи, които имат наложени по-сериозни корекции и съответно ще трябва да увеличат капитала си. Докладите на БНБ не разкриват в детайли какво е наложило тези корекции.

Оценката на кредитната агенция Фич за проведените стрес тестове у нас е напълно в унисон с тези наблюдения - никакви изненади, без проблеми за чуждите банки и по-големи корекции в някои местни играчи. Причината за това условно деление според кредитната агенция е по-доброто управление на риска от страна на чуждите банки и най-вече по-високите стандарти, идващи от "майките", тоест привнесени банкови практики.

В съобщението на Фич се отбелязва и че едва ли местните банки ще имат проблем да повишат капитала си. Това обаче само по себе си не гарантира, че разделителната линия по отношение на банковите практики ще изчезне. Последното е работа на надзора, който не беше успешно приложен по отношение на КТБ и който и сега не е достатъчно прозрачен по отношение на моделите на работа и различните практики в сектора. Неслучайно Фич също отбелязва, че няма достатъчно детайли нито как е оценено качеството на активите, нито как са направени корекциите по отношение на капитала за отделните банки.

На практика и след стрес тестовете топката е изцяло в полето на надзора. Големият въпрос за финансирането на свързани лица остава открит, а именно това беше в основата на фалита на КТБ. Това, което можем да кажем, е, че подобен модел на огромни експозиции към свързани лица не е системен за банковата ни система. Дали обаче цялата банкова система е изчистена от подобни практики, не можем да твърдим в резултат на стрес тестовете. В светлината на това основният извод, които си знаем след случая с КТБ, остава в сила - банковият надзор трябва да се затегне и да бъде по-прозрачен. Последното е обвързано и с доверието и ни препраща към темата за евентуалното присъединяване на България към т. нар. единен банков надзор в ЕС.

[Информационна агенция "Фокус"](#)

✓ Инж. Иван Иванов, Инспекцията по труда – Варна: Запазва се тенденцията за намаляване на нарушенията, свързани с наемането на работници без трудови договори

Варна. Запазва се тенденцията за намаляване на нарушенията, свързани с наемането на работници без трудови договори. Това заяви за Радио "Фокус" – Варна директорът на Инспекцията по труда във Варна инж. Иван Иванов. Той допълни, че за първите шест месеца на настоящата година инспекцията е извършила 1 558 проверки, които обхващат всички икономически сектори, застъпени на територията на област Варна.

По време на проверките са констатирани 7 581 нарушения на трудовото законодателство, каза още инж. Иван Иванов. "Повод за тези проверки са и 274 подадени сигнала до Инспекцията по труда от работници и служители, синдикати и други организации", посочи инж. Иван Иванов.

По думите му тенденциите, характерни за полугодieto, са най-вече по-дисциплинирани работодатели, по-малко нарушения на сериозните норми на трудовото законодателство – работа без трудов договор, допускане на необезопасени машини и съоръжения до работа и работа на работници на необезопасени работни площадки. "Прави впечатление, че през последните години драстично намаляват нарушенията, свързани с наемането на работници без трудови договори. Тази тенденция се запазва и през първото полугодие на 2016 година. Не че липсват, но намаляват", заяви инж. Иван Иванов.

[Топ новини](#)

✓ Най-много работни места и най-ниски заплати в преработващата промишленост в Русе

По предварителни данни към края на юни 2016 г. списъчният брой на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в област Русе е 70 800. Това сочат данните на Териториалното статистическо бюро.

В общественения сектор на област Русе работят 13.4 хил. наети, а в частния сектор - 57.4 хил., или 81.1.% от всички наети лица в областта.

В сектора на услугите към края на юни 2016 г. работят 36.8 хил. от наетите лица, в индустрията - 29.6 хил., а в селското, горското и рибното стопанство - 4.4 хиляди.

В сектора на услугите най-голям относителен дял заема икономическа дейност "Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети" - 26.5% от всички наети в сектора.

Работещите в предприятията от преработващата промишленост са 25.4 хил. и дават облика на 85.9% от общия брой на наетите в икономически сектор "Индустрия".

Към 30.06.2016 г. в областната икономика 4.8 хил. лица са наети на непълно работно време, а 12.8 хил. работят на минимална работна заплата. Най-голям остава относителният дял на лицата с минимално месечно възнаграждение в преработващата промишленост (34.9%). Данните сочат, че 27.4% от приетите и една трета от напусналите лица са свързани с икономически активни предприятия от сферата на преработващата промишленост.

През второто тримесечие на 2016 г. средната месечна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в област Русе е 785 лв., или със 161 лв. под средната за страната, която е 946 лева. Спрямо първото тримесечие на 2016 г. е регистрирано увеличение от 25 лв., а в сравнение с второто тримесечие на 2015 г. увеличението е с 89 лв., или с 12.8%. Средната месечна работна заплата за април е 788 лв., за май - 785 лв., и за март - 781 лева. По размер на средната заплата областта се нарежда на 8-ма позиция сред областите в страната. Най-високо е заплащането в областите София (столица) - 1 279 лв. и Стара Загора - 938 лева. С най-ниско средномесечно възнаграждение отново са наетите лица в област Видин - 659 лева. В сравнение с първото тримесечие на 2016 г. в общо 26 области в страната е регистрирано увеличение в размера на работната заплата, като най-значително е в област Търговище - със 7.6%. Само в област Варна ръстът на показателя е по-малък от 1%. Намаление в работната заплата е регистрирано в областите Бургас и Кюстендил.

В общественния сектор средната работна заплата за периода април - юни 2016 г. е 862 лв., а в частния сектор - съответно 766 лева.

Най-високо средномесечно трудово възнаграждение през второто тримесечие на 2016 г. са получили наетите лица в икономическите дейности "Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива" - 1 202 лв., "Хуманно здравеопазване и социална работа" - 972 лв., и работещите в сферата на държавното управление - 913 лева.

И през това тримесечие най-ниско платени са били наетите лица в икономическите дейности "Хотелиерство и ресторантьорство" - 496 лв., и "Административни и спомагателни дейности" - 490 лева.

Спрямо периода януари - март 2016 г. само в 3 икономически дейности в област Русе средната месечна работна заплата бележи намаление, което е най-значително в сферата на енергетиката. В останалите икономически дейности, представени в област Русе, средномесечното възнаграждение на наетите лица нараства.

Факти

✓ Как България може да преуспее?

България разхищава сребърния си резерв. Възрастните поколения могат да допринесат за икономическия растеж и за напредъка на страната, ако потенциалът им бъде ефективно използван, сочат експерти на Световната банка.

Висок икономически растеж в България при сегашната демографска ситуация може да има само ако страната смогне да задържи наличната си работна сила и успее допълнително да привлече работници и специалисти отвън. Това мнение е било споделено от редица експерти по време на състояла се неотдавна в София дискуссия за социалния и икономическия потенциал на по-възрастните поколения в страната като възможност за смекчаване на последиците от задълбочаващата се демографска криза.

По степен на застаряване страната заема печалното четвърто място в света след много по-богатите от нея Япония, Германия и Италия. Но по темпове на стареене и на редуциране на работната сила през последните 25 години България остава зад себе си и най-тежко засегнатите от демографската криза страни в света – трите прибалтийски републики, Украйна, Молдова и Грузия. Според старши икономистката в Световната банка Виктория Левин, българското население застарява, а същевременно се наблюдава рязко свиване на поколенията в млада и средна възраст. Причините се коренят в много ниската раждаемост и в продължаващата интензивна емиграция предимно на хора в тези възрасти.

Според прогнозите на банката, до 2030 година броят на българите на възраст между 30 и 45 години ще се свие от една четвърт до една трета. В същото време в България се наблюдава застой в нарастването на средната продължителност на живота. От 1960 г. насам този показател за Италия се е увеличил с 14 години, докато за България повишението е само с 5 години. Здравословните проблеми, които имат 60-годишните мъже в България, отговарят на проблемите, характерни за 71-годишните мъже във Франция, сочи статистиката на Световната банка.

Митовете за възрастните българи

Задълбочаващият се недостиг на квалифицирани работници и специалисти принуждава работодателите в България да задържат кадрите си в предпензионна и пенсионна възраст. Засилването на тази тенденция се подкрепя и от български, и от чуждестранни наблюдатели. Статистиката на Балканския институт по труда и социалната политика е красноречива – през последните 12 години делът на заетите, навършили 55 и повече години, е нараснал двукратно. Понастоящем те съставляват една пета от работната сила в българската икономика. В изследване на експерта Йордан Димитров от Балканския институт се посочва, че възрастните работници и специалисти в България са по-гъвкави при справянето с различни ситуации. Те са по-дисциплинирани и лоялни от по-младите си колеги и стават по-рядко жертви на трудови злоупотреби. Заедно с това по-възрастните по-трудно възприемат новите технологии и са по-консервативни, когато става въпрос за смяна на работното място или професията.

Показателно е, че работещите предимно за износ предприятия в по-голяма степен се стараят да мотивират и задържат по-възрастните си работници и специалисти. Според Виктория Левин, в България битуват два основни мита по отношение на хората в предпензионна и пенсионна възраст. Те гласят, че по-възрастните работници и специалисти не искат да работят и предпочитали да се пенсионират и че тези хора били по-малко продуктивни и по-трудно намирали работа. Всички международни изследвания за трудовите умения на хората на възраст на 55 и повече години са категорични, че

застаряващият човешки мозък все по-успешно успява да компенсира промените, свързани с възрастта. По-добре справящите се възрастни участници на пазара на труда компенсират отслабналата си поради годините памет с реорганизация на епизодичната си памет.

При сегашните тенденции на развитие на работната сила в България се очаква към 2060 г. икономически активните хора в България да бъдат с 55 % по-малко, отколкото понастоящем. За този период Световната банка прогнозира съкращаване с 40 % на времето, което един трудоваец в страната ще отдели за образование и професионално обучение. За същия период работната сила на Европейския съюз като цяло се очаква да се свие едва с 10 %, а годините за нейното образование да нараснат с цели 20 %.

Има ли изход за България?

Предвид на очакваните неблагоприятни промени в броя и структурата на работната сила в България, страната трябва коренно да промени политиките си по отношение и на младите, и на по-възрастните участници на трудовия пазар, категорични са експертите на Световната банка. По отношение на по-възрастните е необходима коренна промяна преди всичко в здравната и социалната политика. Известно е, че преждевременната смъртност сред българските мъже на възраст над 45 години е най-високата в Европа. Основна причина за този тъжен рекорд е широкото разпространение на сърдечно-съдовите заболявания, на които се дължат близо 50 % от жертвите на преждевременна смърт.

Съответният показател за западноевропейските страни е не повече от 5 - 8 %. В българската здравна профилактика трябва да настъпи истинска "сърдечно-съдова революция", гласи една от основните констатации на Световната банка. Нейните експерти предлагат дългосрочна политика на държавата и работодателите към адаптиране на оборудването или работното място според възрастта, към изграждането на работни екипи от хора на смесена възраст, към създаване на по-гъвкави работни графици и към финансиране на обвързани с възрастта стратегии за обучение и управление на човешките ресурси.

[Вестник Черноморски Фар](#)

✓ Южното Черноморие завъртя 200 милиона

Южното Черноморие преживява може би най-силния си сезон през това лято. Само за август месец оборотите от всички градчета на юг от Бургас са достигнали около 200 милиона лева. Става въпрос за реализирани нощувки в големите хотелски вериги, семейните хотели, обикновените къщи за гости, но и за обороти в ресторанти, капанчета и другите търговски обекти. След като до средата на юли сезонът беше противоречив, особено за по-южните селища, в последните три седмици изведнъж се изсипаха десетки хиляди туристи. Кметът на Созопол Панайот Рейзи вече обяви, че общината отчита най-силния сезон за последните 15-20 години. Курортният град е една от най-предпочитаните дестинации за родни и чуждестранни туристи, но без да е със свръхнатоварването на Слънчев бряг, където през лятото вече има умопомрачителни концентрации на хора. През тази година сезонът в Созопол започна реално от средата на юни, а в момента е в своя пик. "Аз съм сигурен, че сезонът ще се удължи и през септември. Тази година "Аполония" е от 1-ви до 10-и, но аз мисля, че ще имаме туристи дори и през октомври месец. Мисля, че тази година ще можем да се похвалим с едни прекрасни резултати. Вие знаете, че туризмът е основният приходен орган в бюджета на държавата. Всички ние разчитаме много на него. В Созопол няма друг бизнес. Разчитаме единствено на туризма във всички негови разновидности" - коментира Рейзи.

Допълнителен бонус за градчето е и фактът, който беше обявен в последните дни. Става въпрос за замъка край Равадиново. Той беше обявен като една от най-красивите дестинации и в Европа, като официално е на четвърто място. Класирането е извършено от организацията European Best Destination.

Първите три места в класацията се заемат от двореца "Пена" в Португалия (първо място), двореца "Алказар" в Испания (второ място) и двореца "Нойшванщайн" в Германия (трето място).

По-малкият брат на Созопол, град Черноморец, имаше тежки проблеми докъм 20 юли. До тогава туристи там почти нямаше. В момента обаче плажът е пълен, ресторантите пращат по шефовете, а местните хора вече се усмихнаха. "Действително иммахме отлив в първите два летни месеца. Това дори отчая някои колеги, които затвориха обектите си. През август обаче има невиджан приток от хора. Дано успеем да задържим още малко. Поне докъм 5-10 септември. Хубавото е, че в Черноморец идват вече и повече чужденци. Все още обаче не можем да се преборим с конкуренцията на Гърция. Много наши туристи отиват там, дори масово. За голямо съжаление. Това е ресурс, който ние изпускаме. Но, нека да си сложим ръка на сърцето, там нещата са по-уредени. У нас все още има неразбории в туризма. Това е отрасъл, който дава хляба на десетки хиляди хора по морето на юг от Бургас. И мисля, че трябва да се помисли за още насърчителни мерки. През тази година иммахме уникален шанс заради ситуацията в Турция. Не трябва да го изпускаме, защото конкуренцията е голяма. Чувам, че в последната година в играта се е включила дори Албания и там също се насочват доста българи. Това е война за територии и ние трябва да бъдем адекватни на конкуренцията" - това пък коментира един от старите хотелиери в Черноморец Румен Ангелов.

[КМЕТА.BG](#)

✓ Китайци с инвеститорски интерес към Велико Търново

Китайци обмислят инвестиции във Велико Търново. От Общината съобщиха, че кметът Даниел Панов се е срещнал с предприемачи, представители на една от големите фирми в Шанхай. Ифей Шийонг и Шенгуо Шу се запознаха с профила на старопрестолния град и възможностите за развитие на бизнес. Те оцениха високо мерките, които Общината прилага за насърчаване на предприемачеството, облекченията и бързината на административните процедури.

По време на срещата са обсъдени възможностите за развитие на нови производства на електроника, енергоспестяващи осветителни тела, сувенири. Интересът на китайците обхваща и сферата на съвременните информационни системи.

Кметът Даниел Панов обясни пред предприемачите, че Велико Търново се оформя като пресечна точка на магистрала "Хемус" и международния коридор Хелзинки – Истанбул, който свързва Европа с Азия. Той информира, че вече е готово проектирането на строителството на аутобана от Русе до Велико Търново, част от интернационалното трасе. Доизграждането на АМ "Хемус" пък е сред приоритетните проекти с национално значение в сферата на инфраструктурата. Успешната концесия на летището в Горна Оряховица също бе оценено като силен и положителен фактор.

Отчетен бе завишеният инвестиционен интерес към Велико Търново, строителството на нови предприятия в сферите на дървопреработвателната и хранително-вкусовата промишленост, както и ИТ-сектора.

България става все по-привлекателна страна за инвестиции от страна на Китай. Наскоро в Община Велико Търново гостуваха представители на посолството на азиатската държава. Дипломатите обясниха, че предприемачи от Китай искат да създадат почивни комплекси, в които организирани групи от туристи да отседат поне за един месец. Интересът към подобни пътувания е много голям, особено в големите мегаполиси с развита индустрия, в които има проблеми със замърсяването на въздуха.

Капитал

✓ Има ли защита от финансов апокалипсис

Доста от големите имена сред инвеститорите са много негативно настроени към текущата ситуация на финансовите пазари и очакват икономически сътресения и едва ли не финансов апокалипсис.

Прогнози и инвестиционни действия за защита

Инвеститорът активист Карл Айкан от дълго време е сред най-големите песимисти на пазара и още в края на миналата година предупреждаваше, че високодоходните облигации са изключително скъпи и опасни за инвеститорите. В основата на проблема според него са нулевите лихви на централните банки, които създават балон в цените на активите, защото инвеститорите са принудени да търсят по-висока доходност. През тази година неговият фонд държи два пъти повече къси позиции от притежаваните активи. Това са предимно деривати върху индекси, които е продал и от които ще спечели при спад на пазарите.

Финансистът Джордж Сорос отново се върна към търговията и с присъщия си ентузиазъм направи големи инвестиции в очакване на икономически сътресения. Той продаде акции и купи злато и книжа на компаниите, които добиват суровината. Предупреждението му, че Brexit е сравнима криза с 2008 г., постепенно отстъпи място на по-умерени прогнози за развитието на Европа. Сорос обаче продължава да критикува германската политика на фискални ограничения, която преобладава в ЕС и спира икономическия растеж.

Много по-негативен коментар направи в началото на август инвеститорът Джим Роджърс, който сравни настоящата ситуация с 20-те и 30-те години на миналия век, най-вече поради ръста на цените на акциите. За него Brexit е процес, който ще принуди централните банки да печатат повече пари и ще видим поскъпване на активите в близките месеци. По думите му големите икономики обаче са близо до състояние на рецесия, включително и САЩ. Корпоративните печалби са надолу и трупането на държавен дълг е много повече спрямо 2008 г. Роджърс не казва докога ще продължи този процес, но не изключва това да завърши със 75 - 80% спад на щатския фондов пазар.

Хедж фонд мениджърът Стенли Дръкенмилър също препоръча през май да се продават акции. Той обвинява Федералния резерв за най-дългото неравновесие между монетарната политика и икономическата реалност, визирайки необходимостта от повишаване на лихвите преди време. За Дръкенмилър, който може да се похвали с 30% средна годишна доходност по време на цялата си кариера, включително и като мениджър на фонда на Сорос, бичият пазар изчерпва потенциала си, защото компаниите не инвестират, а поглъщат конкуренти или изкупуват обратно акциите си.

А в началото на август към този елитен клуб на скептиците се присъедини и инвеститорът и фонд мениджър Бил Грос с емблематичния коментар: "Не харесвам облигациите, не харесвам повечето акции, не харесвам частния капитал."

Защо са негативни легендарните инвеститори

Най-често срещаното решение на проблема в обясненията на милиардерите инвеститори се крие в ускоряване на икономическия растеж. Тук не става въпрос непременно за реален растеж и дори номиналното увеличение ще е достатъчно, за да върне глобалната икономика в нормалните рамки на положителни лихви и ефективно използване на финансовите ресурси. Инфлацията би трябвало да обезцени дълговете и спестяванията. Такива перспективи в близко бъдеще няма – дефлационните процеси, монетарните стимули и покупките на рискови активи ще продължат.

Втората половина на 2016 г. ще бъде много подобна на това, което се случва през последните 12 месеца. Спадове в цените на активите ще са краткосрочни и ще са добра възможност за покупки. Поевтиняването на петрола от 50 до 40 долара за барел през юли е отличен пример. Очаква се такива спекулативни движения да преобладават с повечето рискови активи и през следващата година.

Каква защита има за портфейла ни според прогнозите на големите играчи

Вариантите за защита са няколко, като се изключат инструментите, подходящи само за фондове с активи от милиарди долари:

- Златото е най-разпространената защита в портфейлите – по-добра възможност обаче е да се купят борсово търгувани фондове, свързани с компании от добива.
- Къси позиции във фондови индекси - Той е подходящ както в очакване на краткосрочен спад до края на годината, така и за застраховка при по-голям пазарен срив.
- Къси позиции на секторни фондове или на отделни компании, които ще са засегнати по-силно при финансова криза – такива например са италианските банки или финансовият сектор като цяло. Рискът от загуби при поскъпването им е много голям, ако не се сбъднат прогнозите за криза. Към секторите, които падат най-силно по време на криза, се включат още добивът на суровини и индустрията.

- Инвестиции в сектори, които падат по-малко по време на криза – фармацевтиката и потребителските стоки са най-слабо засегнати. Това е вариант да се реструктурира портфейлът само в инвестиции в тези сектори, за да се избегнат къси позиции.

Дългосрочната стратегия като защита

Не всички обаче са такива песимисти. Уорън Бъфет купува активи, в които вижда стойност, а не е подлъган от растящите им цени. Той винаги разполага със свободни средства, с които купува евтино по време на криза. Такава стратегия е най-добрият начин за дългосрочно управление на парите, без да се използват рискови инструменти като дериватите или да се прогнозира кога ще дойде следващият пазарен спад.

Днес

✓ Докога ще расте ипотечното чудовище на Америка?

Цените на имотите са близо до предишните върхове

Кои са най-проблемните области от световната финансова система? Дали е китайската банкова индустрия заради планината от проблемни кредити, или проблемите на разединената еврозона? И двата проблема са сериозни. Има обаче един друг проблем, който ги надминава – жилищният пазар в Америка, пише сп. Economist.

Пазарът на жилища в САЩ обединява активите с най-висока стойност в света – над 26 трлн. долара. Това е много повече дори от общата пазарна капитализация на фондовия пазар в Америка, отбелязва изданието. Ипотечният дълг, концентриран на американския жилищен пазар, пък представлява най-голямата концентрация на финансов риск в света. Когато цените на жилищата в САЩ започнаха да се понижават през 2006 г., верижната реакция доведе до световната финансова криза през 2008-2009 г. Десетилетие по-късно се предполага, че чудовището на ипотечния дълг в страната е "опитомено". То обаче остава най-опасният фактор за най-голямата икономика в света.

Причината опасността да остава почти незабелязана е свързана с подобрението на пазара на жилища, поне на пръв поглед. Цените на имотите са близо до предишните върхове, заради което делът на домакинствата, които дължат на кредиторите си повече, отколкото струват техните жилища, намалява до под една десета от всички кредитополучатели.

Същевременно докато Европа се задъхваше от дълговата криза, Америка "почисти" банките си. Основният им капитал надвишава 1,2 трлн. долара, което е над два пъти повече в сравнение с 2007 г. Банките намалиха рисковете и разходите и увеличиха таксите. Според регулаторите и банкерите проблемът с твърде големите, за да фалират, е вече решен и данъкоплатците са в безопасност.

Това обаче е само в мечтите и на регулаторите, и на банкерите, пише изданието. Капиталовият буфер действително съществува и ще защити банките, но проблемът е другаде. От 1980 г. насам ипотечното кредитиране в Америка се основава повече на пазара на облигации, отколкото на работата на самите банки. Кредитите се групират, секюритизират и продават, като инвеститори на Wall Street, Китай и други страни притежават такъв секюритизиран дълг за над 7 трлн. долара.

Когато тези инвеститори изпаднаха в паника през 2008 г., правителството на САЩ се намеси на пазара. Решението беше временно, но политиките всъщност го направиха постоянно. Сега 65-80% от новите ипотечи в САЩ са подпечатани с гаранция от Чичо Сам, който предпазва инвеститорите от неизпълнение по вина на кредитополучателите. Така се получава, че в сърцето на свободното предприемачество системата за ипотечното кредитиране е достоен пример за държавно планиране, пише още изданието.

Гаранциите означават, че е малко вероятно паниката от 2008-2009 г. да се повтори и само луд човек в Белия дом би си помислил Америка да не изпълни този ангажимент. Затова и части от системата са напълно безопасни, най-вече заради подробните правила, които контролират безразсъдното поведение.

Опасностите за национализираните системи обаче са по-коварни. Размерът, дизайнът и наличието на ипотечи се разрешава от държавен орган. Отчасти държавните такси са твърде ниски за гаранциите, които се предоставят, заради което данъкоплатците субсидират кредитополучателите с до 150 млрд. долара годишно, или 1% от БВП на САЩ, изчислява изданието.

Тъй като държавната машина не е необходимо да реализира печалба или да има буфери за безопасност, добре управляваните частни фирми не могат да се конкурират с нея и много банки се изтеглиха от пазара. Ако се случи друга криза, американският данъкоплатец пак ще плати сметката, която би могла да достигне 2-4% от БВП. Това не е далеч от цената за спасяването на банките през 2008-2009 г.

Изправени пред тази огромна бъркотия, много политици и регулатори просто вдигат рамене. Те признават, че системата е изкривена, но се надяват, че гъсталакът от правила и бдителността на регулаторите ще предотвратят лудостите при кредитирането. Домакинствата същевременно значително намалиха задлъжнялостта си и са в състояние да обслужват ипотеките си по-ефективно.

Това обаче изглежда твърде оптимистично. Жилищата се разглеждат като един от малкото начини, по които по-заможните американци да натрупат богатство и определено има известен политически натиск за разхлабване на кредитирането. В резултат кризите на жилищния пазар са една от повтарящите се характеристики в живота в Америка. Преди кризата от 2008-2010 г. беше фиаското със спестяванията и заемите от 80-те години.

Вместо политиките да дават възможност за повторение на "катарзиса", по-добре е да се приключи реформата на ипотечния пазар в САЩ, за да е сигурно, че ипотечното кредитиране не може да се използва като политически инструмент за стимулиране на икономиката. Най-простият подход би бил на ипотечния пазар да му се даде същото лекарство, както на банките при разразяването на финансовата криза. Държавните компании, които гарантират ипотечи, също трябва да бъдат принудени да повишат капиталовите си буфери и да увеличат таксите в случай на срив, докато не реализират адекватна печалба. Това би премахнало текущата скрита субсидия и ще създаде равни условия за повторно включване и на частни играчи на ипотечния пазар.

Добре би било и да се въведат нови правила за новоотпуснатите ипотечи, така че субсидираните от държавата заеми да намалят дела си от общия портфейл по естествен път. Това обаче изисква здрава работа, а същевременно доста групи имат интерес ипотечната машина да не работи съвсем гладко. Собствениците на жилища се радват на ниските разходи по заемите. Правителството използва счетоводна приумица за печалбите, но не признава потенциалните разходи за данъкоплатците. И докато ипотечното чудовище на Америка продължава да се вихри, задачата за увеличаване на безопасността на системата си остава наполовина решена.

[Инвестор.БГ](#)

✓ **Бrentът с най-добро седмично представяне от началото на април**

Американският лек суров петрол WTI записа най-добрата си седмица от пет месеца.

Фючърсите върху петрола се повишиха в петък седма поредна сесия заради спекулациите, че големи петролни производителки като Саудитска Арабия и Русия обмислят действия за замразяване на добива, съобщи Investing.com.

Американският лек суров петрол WTI ограничи ръстовете след данните за нефтените платформи, чийто брой се увеличи осма поредна седмица.

На борсата ICE в Лондон фючърсите върху европейския бенчмарк Brent с доставка октомври докосна връх по време на сесията от 51,22 долара за барел, което беше най-високото ниво от 22 юни. В крайна сметка този сорт петрол финишира сесията на ниво 50,88 долара за барел.

За седмицата повишението при Brenta възлиза на 3,91 долара (8,32%), което е най-доброто седмично представяне от началото на април.

На борсата в Ню Йорк WTI с доставка септември затвори сесията на ниво 48,52 долара за барел в петък. По време на търговията американският лек суров петрол докосна връх от 48,75 долара за барел, което е ниво, невиджано от 5 юли.

За седмицата WTI поскъпна с 4,03 долара (9,06%), което е най-големият седмичен ръст от пет месеца.

Фючърсите върху WTI се повишиха с близо 10 долара за барел (около 25%) от дъната, достигнати на 2 август, и така официално са в бичи пазар.

Към 10:15 часа българско време в понеделник WTI поевтинява с 1,75% до 48,25 долара за барел, а цената на Brenta се понижава с 1,83% до 49,95 долара за барел.

Пазарът започна да се възстановява преди около две седмици, когато министърът на петрола на Саудитска Арабия заяви, че страната може да работи заедно с други петролни производители, за да стабилизира цените. През септември в Алжир ще има неформална среща на ОПЕК.

Цените бяха подкрепени и от готовността на Русия да участва в тези евентуални преговори.

Все пак пазарните анализатори остават скептични, че срещата ще има конкретни резултати, посочва Investing.com.

По-рано през годината имаше такъв опит, който в крайна сметка се провали, тъй като Саудитска Арабия отказа да участва заради отказа на Иран.

Въпреки поскъпването сигналите за възстановяването в сондажите в САЩ, както и повишените резерви по света се очаква да продължат да оказват натиск върху цените.

Миналата седмица нефтените платформи в САЩ са се увеличили с 10 до 406, показаха в петък данни на компанията за услуги в нефтената индустрия Baker Hughes. Това беше осмо поредно седмично повишение.

✓ **Какво ще движи пазарите през седмицата**

В края на август летният сезон е в разгара си и единствено някои макроикономически данни привличат погледите на инвеститорите.

Тази седмица няма заседания на централни банки, единствено в петък председателят на Федералния резерв на САЩ Джанет Йелън ще направи изявление. Също в последния ден от седмицата са акцентите - второ четене на БВП във Великобритания и САЩ.

В понеделник, 22 август, Канада ще публикува данни за продажбите на едро на месечна база.

Във вторник, 23 август, ще излезе индексът на мениджърите по поръчките (PMI) в производствения сектор в Япония.

По-късно изявление ще има управителят на японската централна банка Харухико Курода.

Изследователската компания Markit ще публикува редица PMI индекси – единен за еврозоната, както и отделни доклади за най-големите икономики във валутния съюз Германия и Франция.

В САЩ също ще има PMI индекс за сектора на производството, както и данни за продажбите на нови жилища.

В сряда, 24 август, Германия ще публикува финални данни за изменението на БВП през второто тримесечие.

САЩ публикуват редовните данни за петролните резерви.

В четвъртък, 25 август, във федералната република излиза ключовият индекс за бизнес климата на Института за икономически изследвания (Ifo).

Властите в САЩ ще публикуват редовните данни за подадените молби за безработица.

В петък, 26 август, ще има данни за инфлацията в Япония, както и отделни данни за Токио.

Великобритания публикува второто четене на данните за БВП.

Второ четене на данните за БВП ще има и в САЩ.

Председателят на Федералния резерв на САЩ Джанет Йелън ще има изявление.